

Startpagina > ... > Uw Rechten > Slachtoffers Van Strafbare Feiten > Rechten Van Slachtoffers – Per Land > 2 -
De aangifte van een misdrijf en mijn rechten tijdens het onderzoek of het proces

2 - De aangifte van een misdrijf en mijn rechten tijdens het onderzoek of het proces

Hoe geef ik een misdrijf aan?

Iedereen kan een misdrijf aangeven.

Van misdrijven wordt doorgaans aangifte gedaan bij de openbare aanklager of de onderzoeksautoriteit:

- persoonlijk (schriftelijk of mondeling) – uw mondelinge aangifte wordt geregistreerd door een vertegenwoordiger van de autoriteiten, die u zal vragen naar de kenmerken en omstandigheden van het misdrijf dat tegen u is gepleegd, de identiteit van de dader en het eventuele bewijs waarover u beschikt;
- telefonisch – de politie heeft ook een gratis telefoonlijn, genaamd "Telefonische getuige", waarmee getuigen en slachtoffers misdrijven anoniem kunnen melden. Het nummer van deze telefoonlijn is 003680555111; de lijn staat 24 uur per dag open en de medewerkers van het hoofdbureau van de politie in Boedapest nemen de aangifte op. U kunt meer informatie over deze telefoonlijn vinden op de officiële website van de Hongaarse politie (in het Hongaars): <http://www.police.hu/en>;
- via andere communicatiemiddelen, onder andere door het Europese noodnummer 112 te bellen.

Aangiften mogen ook worden geaccepteerd door een andere instantie of de rechter, die deze naar de onderzoeksautoriteit moeten doorsturen. Een aangifte die onmiddellijke actie vereist, moet worden geaccepteerd.

Alle aangiften worden direct geregistreerd.

U mag anoniem aangifte doen. Het is dus niet verplicht uw identificatie- of contactgegevens door te geven. In uw aangifte moeten gegevens over het misdrijf zijn opgenomen. Er worden door de autoriteiten geen specifieke vormvereisten aan de aangifte gesteld.

Er geldt geen uitdrukkelijke deadline voor het aangeven van een misdrijf, maar de autoriteiten wijzen uw aangifte af als die wordt gedaan buiten een bepaalde termijn. Deze periode (de zogenaamde verjaringstermijn) is meestal gelijk aan de maximale strafduur voor een bepaald strafbaar feit en bedraagt ten minste vijf jaar.

Voor bepaalde misdrijven mag u ook een particulier verzoek indienen, een verklaring waarmee u uitdrukkelijk verzoekt dat de dader gestraft wordt. Nadat de identiteit van de dader bij u bekend wordt, hebt u dertig dagen de tijd om het particulier verzoek in te dienen.

Hoe kom ik er achter wat de stand van zaken is?

De klager, of het slachtoffer dat geen aangifte heeft gedaan maar wel bekend is, wordt ingelicht over de opening van het onderzoek.

De klager en de civiele eiser moeten ook bericht krijgen wanneer de aangifte wordt afgewezen.

De rechter beslist over, en brengt u op de hoogte van, het volgende:

- de afwijzing van uw verzoek om als plaatsvervangend particuliere aanklager op te treden;
- de beëindiging van het proces indien het onderzoek waartoe opdracht is gegeven op basis van de aangifte die u hebt ingediend als particuliere aanklager, niet succesvol was.

Tijdens het onderzoek brengt de politie of de openbare aanklager u op de hoogte van:

- onderzoeksacties;
- het aanwijzen van een deskundige in de zaak;
- het uitvaardigen van een contactverbod tegen de dader.

Als slachtoffer van een misdrijf hebt u verscheidene voorrechten op grond waarvan u informatie over het onderzoek kunt verkrijgen:

- u mag aanwezig zijn (maar dat is niet verplicht) bij het verhoor van deskundigen, plaatsopneming of inspectie van een voorwerp, experimenten ter bewijsverkrijging en identificaties. U moet over deze acties worden ingelicht, maar dit kan achterwege blijven als dat door het spoedeisende karakter van de onderzoekshandeling wordt gerechtvaardigd. Kennisgeving is zelfs verboden wanneer de bescherming van de bij het strafproces betrokken personen niet op andere wijze kan worden gegarandeerd;
- u mag de processen-verbaal inzien van andere onderzoeksacties waarbij u aanwezig was; andere dossiers mag u alleen inzien als dit het onderzoeksbelang niet schaadt;
- in geval van onderzoekshandelingen waarbij uw aanwezigheid verplicht of toegestaan is, mag u ook uw vertegenwoordiger, degene die u ondersteunt en, als dat de belangen van het proces niet schaadt, een door u aangewezen meerderjarige persoon meenemen; wanneer u als getuige wordt ondervraagd, mag u naast de advocaat die uw belangen vertegenwoordigt, ook een door u aangewezen meerderjarige persoon meenemen;
- u hebt het recht op uw verzoek, in verband met het misdrijf dat op u betrekking heeft, te worden geïnformeerd over:
 - de vrijlating of ontsnapping van een verdachte in voorarrest;
 - de voorwaardelijke of definitieve invrijheidstelling of ontsnapping van een tot gevangenisstraf veroordeelde persoon of wanneer de gevangenisstraf van deze persoon wordt onderbroken;
 - de invrijheidstelling of ontsnapping van een tot hechtenis veroordeelde persoon of wanneer de hechtenis van deze persoon wordt onderbroken;
 - de invrijheidstelling of ontsnapping van een persoon die onvrijwillig onder medische behandeling staat;
 - de invrijheidstelling, het verlof zonder toestemming en het aanpassingsverlof van een persoon die onvrijwillig onder medische behandeling staat;
 - in geval van een opleiding voor jeugddelinquenten, hun tijdelijke of permanente invrijheidstelling of wanneer zij de instelling zonder toestemming verlaten en hun opleiding onderbroken wordt;
- u kunt kopieën verkrijgen van de adviezen van deskundigen en dossiers over onderzoeksacties waarbij u volgens de wet aanwezig mag zijn; u kunt andere kopieën alleen verkrijgen als dit het onderzoeksbelang niet schaadt, en pas nadat u uw getuigenverklaring hebt afgelegd; zodra het proces beëindigd wordt, kunt u op uw verzoek kopieën verkrijgen van alle dossiers die door de politie of de openbare aanklager zijn aangelegd;
- u kunt na het einde van het onderzoek dossiers over de zaak inzien, verzoeken indienen en opmerkingen maken.

Kom ik in aanmerking voor rechtsbijstand (tijdens het onderzoek of tijdens het proces)? Onder welke voorwaarden?

Ja.

In strafrechtelijke procedures verleent de staat de volgende steun in het kader van rechtsbijstand:

- vrijstelling van persoonlijke kosten voor plaatsvervangend particuliere aanklagers;
- procesvertegenwoordiging voor benadeelde partijen, particuliere aanklagers, particuliere partijen en andere belanghebbenden, en voor plaatsvervangend particuliere aanklagers.

U hebt recht op deze steun als u wordt geacht deze nodig te hebben op basis van de bepalingen van de Wet betreffende rechtsbijstand; het recht op procesvertegenwoordiging wordt echter slechts toegekend aan slachtoffers, particuliere aanklagers en andere belanghebbenden die dat nodig hebben, als zij - gezien het complexe karakter van de zaak - hun procedurele rechten niet effectief zouden kunnen doen gelden wanneer zij persoonlijk het proces zouden voeren, vanwege hun gebrek aan juridische deskundigheid of andere persoonlijke omstandigheden.

Aanvragen voor steun kunnen bij de dienst voor rechtsbijstand worden ingediend; hiertoe vult u het daartoe bestemde formulier in. Daarbij moet u de stukken en/of officiële verklaringen voegen waaruit blijkt dat u voor steun in aanmerking komt of de officiële kaart overleggen die daarvoor eveneens het bewijs levert.

Een aanvraag voor steun kan uiterlijk bij de dienst voor rechtsbijstand worden ingediend tijdens de procesvoering voor de afdeling van de rechtbank die zitting houdt om een onherroepelijke uitspraak te doen.

Als u volgens de dienst voor rechtsbijstand in aanmerking komt voor rechtshulp, kunt u uit een speciaal register een rechtsbijstandverlener kiezen.

Kan ik aanspraak maken op onkostenvergoeding (voor deelname aan het onderzoek/het proces)? Onder welke voorwaarden?

Ja.

Indien u als slachtoffer, particuliere aanklager, plaatsvervangend particuliere aanklager of civiele eiser aan het proces deelneemt, worden de volgende kosten die door u of uw vertegenwoordigers worden gemaakt, vergoed:

- reis- en verblijfskosten;
- kosten van het advies van een deskundige die u met instemming van het openbaar ministerie/de rechter hebt uitgenodigd;
- kosten van volledige of gedeeltelijke video- of audioregistratie van de procedure/stenografie;
- onkosten voor één kopie van de dossiers over de zaak;
- communicatiekosten (telefoon, fax, post, overige);
- vergoeding van vertegenwoordigers.

Uw directe contante uitgaven en die van uw vertegenwoordigers, evenals de vergoedingen voor vertegenwoordigers, worden door uzelf voorgeschieden, ongeacht uw hoedanigheid in het proces.

De onkosten die voor u ontstaan als gevolg van uw deelname aan de procedure als getuige (reiskosten, verblijfskosten, maaltijdkosten en onkosten in verband met het opnemen van vrije dagen) worden op uw verzoek vergoed.

Reiskosten: uitgaven die verband houden met de reis vanaf de woonplaats van de getuige tot de locatie waar het verhoor plaatsvindt, en de terugreis.

Verblijfskosten: als het verhoor van de getuige op een zodanig tijdstip begint dat de getuige voor de reis tussen zijn of haar woonplaats en de locatie van het verhoor in de nachtelijke uren moet vertrekken, worden de kosten van de getuige voor verblijf op een commerciële locatie of een gezinslocatie vergoed.

Maaltijdkosten: de getuige krijgt de maaltijdkosten terugbetaald als hij of zij recht heeft op een vergoeding van de verblijfskosten of als de gehele duur van de reis vanaf de woonplaats naar de locatie van het verhoor en de terugreis plus het verhoor zelf meer dan zes uur in beslag neemt en een en ander op één dag plaatsvindt.

Onkosten in verband met het opnemen van vrije dagen: een getuige die geen recht heeft op betaling voor een periode van afwezigheid, namelijk voor de tijd die hij of zij met het oog op het verhoor vrij heeft genomen, heeft recht op een vergoeding ten bedrage van 1,5 % van het minimumpensioen per uur voor de periode die hij of zij vrij heeft genomen, inclusief de reistijd.

Een getuige die bij het deskundigenonderzoek aanwezig is geweest, moet de bewijzen van de onkosten sturen aan de autoriteit of rechter die opdracht tot dit onderzoek heeft gegeven. Na de ontvangst van het advies van de deskundige stelt de betrokken autoriteit of rechter het bedrag van de vergoeding vast.

Indien u als civiele eiser een civiele vordering hebt ingesteld, zal de rechter de verdachte bevelen uw directe contante uitgaven en de directe contante uitgaven en vergoedingen van uw vertegenwoordiger te betalen als de rechter uw civiele vordering toewijst. Als de vordering gedeeltelijk wordt toegewezen, is de verdachte verplicht een evenredig bedrag van de kosten te betalen.

Bent u een plaatsvervangend particuliere aanklager, dan zal de rechter de verdachte bevelen uw directe contante

uitgaven en de directe contante uitgaven en vergoedingen van uw vertegenwoordiger te betalen, als de vervolging in handen is van de plaatsvervangend particuliere aanklager en de rechter de verdachte schuldig verklaart.

Kan ik beroep instellen als mijn zaak wordt afgesloten voordat er een proces plaatsvindt?

Het slachtoffer kan een beroep instellen in de door de wet bepaalde gevallen, als de onderzoeksautoriteit of de openbare aanklager de aangifte heeft afgewezen of het onderzoek heeft beëindigd. Wanneer de aangifte wordt afgewezen, kan het slachtoffer slechts om een onderzoek vragen als hij of zij zelf aangifte heeft gedaan.

Tegen een beslissing tot afwijzing van de aangifte of tot beëindiging van het onderzoek kan binnen acht dagen na de mededeling van de beslissing bezwaar worden aangetekend. Als de onderzoeksautoriteit of de openbare aanklager die de beslissing heeft genomen het bezwaar niet toewijst, moet het worden voorgelegd aan de aanklager die daarover mag oordelen. Tegen de beslissing die de bevoegde aanklager met betrekking tot het bezwaar neemt, staan geen verdere rechtsmiddelen open.

Kan ik betrokken worden bij het proces?

Na kennisgeving van de tenlastelegging stelt de rechter de datum van het proces vast en treft hij voorbereidingen voor het proces en voor de dagvaarding, oproepen en kennisgevingen. De personen die verplicht bij het proces aanwezig moeten zijn, worden gedagvaard of opgeroepen om te verschijnen en degenen die volgens de wet bij het proces aanwezig mogen zijn, krijgen hierover bericht.

De volgorde van de bewijsvoering tijdens het proces wordt door de rechter bepaald. De bewijsvoering begint met de ondervraging van de verdachte, en het slachtoffer is meestal de eerste getuige die wordt verhoord. Wanneer een getuige wordt ondervraagd, mogen andere nog niet verhoorde getuigen daarbij niet aanwezig zijn. Van deze regel mag echter worden afgeweken wanneer het slachtoffer als getuige wordt ondervraagd. De wettelijke vertegenwoordiger van het slachtoffer kan tijdens het hele proces aanwezig zijn. Deze vertegenwoordiger kan het slachtoffer dus vertellen wat voor bewijsvoering tijdens zijn of haar afwezigheid heeft plaatsgevonden.

Wat is mijn officiële rol binnen het rechtstelsel? Heb ik bijvoorbeeld de hoedanigheid van slachtoffer, getuige, burgerlijke partij of particuliere aanklager, of kan ik daarvoor kiezen?

Volgens het procesrecht kan het slachtoffer tijdens een strafzaak vier rollen vervullen:

- getuige: een persoon die wellicht kennis heeft van het te bewijzen feit;
- civiele partij: een slachtoffer dat tijdens het strafproces een civiele vordering (meestal een schadeclaim) instelt;
- particuliere aanklager: bij bepaalde in de wet genoemde misdrijven kan het slachtoffer zelf als particuliere aanklager de vervolging ter hand nemen;
- plaatsvervangend particuliere aanklager: bij bepaalde in de wet genoemde misdrijven die door het openbaar ministerie moeten worden vervolgd, kan het slachtoffer de openbare aanklager vertegenwoordigen.

Als dat voor de bewijsvoering noodzakelijk wordt geacht, moet het slachtoffer een getuigenis afleggen of op andere wijze een bijdrage aan de procedure leveren in de gevallen en op de manieren die in de wet zijn vastgesteld. Daarentegen is het uitsluitend aan het slachtoffer te bepalen of hij of zij als civiele partij, particuliere aanklager of plaatsvervangend particuliere aanklager zal optreden.

Wat zijn mijn rechten en plichten in deze hoedanigheden?

In elke fase van het strafproces heeft het slachtoffer het recht:

1. aanwezig te zijn bij de procedurele handelingen en in de loop van de procedure de stukken in te zien die op hem of haar betrekking hebben (tenzij in de wet anders is bepaald);

2. in elke fase van de procedure verzoeken en bezwaren in te dienen;
3. van de rechter, de openbare aanklager en de onderzoeksautoriteit informatie over zijn of haar rechten en plichten tijdens het strafproces te ontvangen;
4. in bij de wet bepaalde gevallen om de inzet van een rechtsmiddel te verzoeken;
5. op zijn of haar verzoek in verband met het misdrijf dat op hem of haar betrekking heeft, te worden ingelicht over de vrijlating of ontsnapping van een verdachte in voorarrest of over de invrijheidstelling of ontsnapping van een verdachte die tot een gevangenisstraf is veroordeeld of onvrijwillig onder medische behandeling staat.

Als de onderzoeksautoriteit, de openbare aanklager of de rechter dat voor de bewijsvoering noodzakelijk acht, moet het slachtoffer een getuigenis afleggen of op andere wijze een bijdrage aan de procedure leveren in de gevallen en op de manieren die in de wet zijn vastgesteld. Dit betekent vooral dat wordt voldaan aan de verplichting om getuigenis af te leggen. Uitzonderingen hierop zijn gevallen waarin het slachtoffer niet als getuige kan worden verhoord (bijvoorbeeld vanwege het beroepsgeheim van een advocaat of de zwijgplicht van een geestelijke) en gevallen waarin het slachtoffer mag weigeren te getuigen (bijvoorbeeld een familielid van de verdachte of slachtoffers die in dat geval zichzelf of hun familieleden zouden beschuldigen).

Het slachtoffer kan als civiele partij deelnemen aan het strafproces reeds bij de aangifte van het misdrijf vermelden dat hij of zij van plan is een civiele vordering in te stellen (doorgaans een schadeclaim). Aan het instellen van een civiele vordering zijn geen juridische kosten verbonden. In dit geval doet de rechter binnen een en dezelfde strafzaak uitspraak over de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de verdachte en de civiele vordering. Dit heeft als voordeel dat de civiele partij geen civiele procedure hoeft aan te spannen. Tijdens het strafproces kan de civiele partij een verzoek indienen om beslag te leggen op eigendommen van de verdachte wanneer er goede redenen zijn om aan te nemen dat voldoening van de vordering zal worden gefrustreerd.

Bij in de wet vastgestelde misdrijven (geweldpleging, inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, schending van het briefgeheim, laster, smaad en oneerbiedigheid) kan het slachtoffer als particuliere aanklager optreden. In geval van de bovengenoemde strafbare feiten moet het slachtoffer het misdrijf aangeven binnen dertig dagen nadat de identiteit van de dader bij hem of haar bekend is geworden. Bij de aangifte moet het slachtoffer eventuele bewijzen van het misdrijf vermelden en uitdrukkelijk verklaren of hij of zij om bestrafing van de verdachte verzoekt.

Het misdrijf kan mondeling of schriftelijk bij de rechter worden aangegeven. De rechter zal opdracht geven tot een onderzoek als de identiteit, de persoonsgegevens of de woonplaats van de verdachte onbekend zijn of als het nodig is de bewijsmiddelen te lokaliseren. De rechter beëindigt de procedure als tijdens het onderzoek de identiteit van de verdachte niet kan worden vastgesteld.

De rechter organiseert een persoonlijke zitting waarbij getracht wordt het slachtoffer en de verdachte met elkaar te verzoenen. Als de verzoeningspoging slaagt, beëindigt de rechter de procedure; zo niet, dan wordt de procedure voortgezet in een openbare rechtszaak.

Als het slachtoffer de aanklacht intrekt of laat vallen, wordt de procedure beëindigd. Er is sprake van soortgelijke gevolgen als het slachtoffer de persoonlijke zitting of het proces niet bijwoont en daarvoor van tevoren geen deugdelijk excuus aandraagt, of als het slachtoffer niet kan worden opgeroepen omdat hij of zij een adreswijziging niet heeft doorgegeven.

Een particuliere aanklager beschikt over alle rechten die met vervolging gemoeid zijn, waaronder de rechten die tijdens de procedure kunnen worden uitgeoefend en het recht om tegen de uitspraken van de rechter een rechtsmiddel in te zetten.

Wanneer alle tijdens het onderzoek beschikbare mogelijkheden om een rechtsmiddel in te zetten zijn uitgeput, kan het slachtoffer in sommige gevallen als plaatsvervangend particuliere aanklager optreden en zulke zaken zelf bij de rechter vervolgen. Zo mag u als plaatsvervangend particuliere aanklager fungeren als de aangifte van het misdrijf wordt afgewezen of als het onderzoek wordt beëindigd omdat de handeling geen misdrijf betrof of als er strafuitsluitingsgronden bestaan (bijvoorbeeld dwang, dwaling, rechtmatige zelfverdediging of dreigend gevaar). Als het in een specifiek geval mogelijk is om volgens de wet als plaatsvervangend particuliere aanklager op te treden, zal de openbare aanklager die over het bezwaar beslist het slachtoffer daarover speciaal informeren.

Als het protest wordt afgewezen omdat de aangifte is geweigerd of het onderzoek is beëindigd, mag het slachtoffer

op het bureau van het openbaar ministerie de stukken inzien die betrekking hebben op het misdrijf dat tegen hem of haar is gepleegd. Een slachtoffer dat als plaatsvervangend particuliere aanklager optreedt, kan binnen zestig dagen na de afwijzing van zijn of haar bezwaar een verzoek om vervolging indienen bij het bureau van de openbare aanklager die de zaak in eerste aanleg heeft vervolgd. Wettelijke vertegenwoordiging (door een advocaat) van de plaatsvervangend particuliere aanklager is verplicht. De rechter beslist of het verzoek om vervolging wordt ingewilligd.

Kan ik tijdens het proces een verklaring afleggen of getuigen? Onder welke voorwaarden?

Het slachtoffer heeft het recht tijdens het strafproces te worden gehoord. Conform de bepalingen van de wet is het slachtoffer niet slechts verplicht, maar heeft hij of zij ook het recht om naar eigen inzicht aan de bewijsvoering deel te nemen. Het slachtoffer mag een getuigenis afleggen en ook op andere manieren bewijzen aandragen (bijvoorbeeld door bewijsstukken aan de autoriteiten te overhandigen). Het slachtoffer kan in elke fase van de procedure verzoeken en bezwaren indienen. Over het algemeen wordt als eerste getuige het slachtoffer ondervraagd.

Nadat de openbare aanklager namens het openbaar ministerie heeft gesproken, kan het slachtoffer het woord voeren en aangeven of hij of zij wil dat de strafrechtelijke aansprakelijkheid en de straf van de verdachte worden vastgesteld. De civiele partij kan een verklaring afleggen in verband met de civiele vordering die zij wil instellen.

Welke informatie ontvang ik tijdens het proces?

Voor aanvang van het proces mag de daarvoor opgeroepen getuige contact opnemen met iemand die namens de rechtbank getuigen ondersteunt, om zich zo adequaat te laten voorlichten. Het gaat hierbij om een gerechtelijk medewerker die de getuige informatie verschaft over het afleggen van een getuigenis en het optreden van de getuige in de rechtbank voorbereidt. Ondersteuning van de getuige behelst geen informatie over de zaak en mag niet tot beïnvloeding van de getuige leiden.

In een strafrechtelijke procedure heeft het slachtoffer het recht om informatie over zijn of haar rechten en plichten en over de zaak te ontvangen. Tevens heeft hij of zij, tenzij in de wet anders is bepaald, het recht bij de procedurele handelingen aanwezig te zijn, de stukken over het tegen hem of haar gepleegde misdrijf in te zien en daarvan kopieën te ontvangen nadat het onderzoek is afgesloten.

Het slachtoffer moet over de tenlastelegging worden geïnformeerd en in kennis worden gesteld van alle beslissingen die op hem of haar betrekking hebben, inclusief de eindbeslissing.

Heb ik toegang tot de procesdossiers?

Het slachtoffer heeft het recht de stukken over het tegen hem of haar gepleegde misdrijf in te zien en daarvan kopieën te ontvangen nadat het onderzoek is afgesloten.

De rechter moet het recht op inzage in de stukken zodanig waarborgen dat onnodige openbaarmaking van gegevens over de persoonlijke levenssfeer wordt voorkomen. Het verstrekken van kopieën van documenten kan echter slechts worden beperkt op grond van menselijke waardigheid, persoonlijkheidsrechten en recht op respect.

■ Laatste update: 18/07/2025

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.